

ZONUN ZEMAWI

R Lalngheta

Hnam tinte hian hnamzia leh nunphung kan nei theuh a, chungte chu khawvel hmasawna leh changkanna vangin zawi zawiin a lo danglam thin a ni. Chutiangan keini Mizote pawh hmasawna avangin loh theih lohin hnamdangte nen kan inchenpawlh a lo tul ta a. Chuvangin kan hnam zemawi leh nunphung tha a boral loh nan a hmalak leh inzirtir hi YMA tih awm tak reng a ni. Vawinah hian kan hnam nun zemawi tak tlawmngaihna, rinawmna, taimakna leh intodelhna, aia upa zahna te hian eng ang chiah in nge hmun a la chan tih hi i ngaihtuah thar leh theuh teh ang u.

1. **Tlawmngaihna :**

A tlukupi tawngkam hnam dangin an neih ve loh khawpa ril leh mawi an ti thin. Tlawmngaihna hi a zia a zawi avang hian langsar viau lo mahse, kan hnam tana pawimawh leh vawnnun reng ngai a nih avangin kan inzir chhoh zel a pawimawh tak zet a ni. Chhiat tawh, rikrum leh hnatlanga midang te kan zirtir chhoh zel a ngai a. Amaherawhchu, tlawmngaihna hi midangte nek chep khawpa hman emaw, mahni eizawna tihtuanawp khawpa vahbosan erawh chu a tha ber lo ang. Chuvangin hun awl remchang insiam thiam zawnga midangte tanpui hi tunlai dinhmuna tlawmngaihna chu a ni ber mai awm e. Pawl leh midang tana tangkai hi mi tu pawhin kan tihtur a ni a. Phut let neia tlawmngaih erawh kan tih loh tur a ni. Tun dinhmuna hian, hmanlaia tlawmngai chawimawina nopui an indawm tir ang khan inchawimawi hi uar leh ta ila, a sawt ang em tih hi ngaihtuah tham a awmin ka hria.

2. **Chhiatni thatni :**

Mizote hi chhiatni thatnia inkungkaih tha "Close Knit Society" kan ni a. A bikin chhiat tawh nikhuuaa lusun chhungkua te thlamuan leh chhawmdawl hi mi tupawhin kan mawhpurhna a ni. Hemi kawngah hian YMA te chu mipui mimirin mawhpur tura min beisei te kan nih angin, mi tlawmngaite zarah chhawm nun chhoh zel a la ni a. Hetih lai hian veng thenkhatah chhiatni thatni a tel ve ngai lo, mawhpurhnaah pawh ngai lem lo kan lo pun chhoh tak zel avangin, hemi kawngah hian kan infuih thar a lo tul ta a ni. Thlan laih, khawhar in riah, kuang siam leh khawhar lenpui te hi Mizo tawh phawt chuan kan mawhpurhna a ni tih hriain, tih nachang hre ve lo te chu an tih ve theihna tur a inzirtir hi YMA ten kan tih tur a ni. Amaherawhchu, heng hunah hian zirlaite hi an zirlai bahlah khawpa phut erawh a tul ber lo mai thei. Tun dinhmuna khawhar in riah leh thlan laih a ngai lo ta nual mai, engpawh nise he thil hi sawisel emaw, fak emaw ka tum hran lo. Kan hun tawn leh khawsak dan in a ken pakhat ve ni maiah ka ngai. Tun hma chuan khawhar in riak ten thingpurh, tuichawi leh thil tul dangte khawhar chhungte an tih sak thin, tun din hmunah chuan a bikin Aizawlah chuan, heng thilte hi kan khawsak changkanna avangte pawhin a lo tul ta lovah ngai ila, amaherawhchu hemi lam ni lo thil tam tak tih tur kan nei a ni tih hre rengin tan kan lak deuh deuh a tul khawp mai. A bik takin mitthi lumenna a kal ngai lo thalai a awm theih, chhiattawh hi chhung tin a thleng thei a ni tih hriain taimak kan chhuah a tul hle mai. Pathianin zan hi kan hahchawlhna tura min pek a ni a, tumah tlaivar ngeih kan awm lo, a tulna avang leh Mizote hi chhiat tawh a intawiawm thin hnam kan nih avang zawkin, kan tih tur a ni tih hi hre thar leh ila a duhawm hle mai.

3. **Rinawmna :**

Rinawmna hi mi tupawhin kan mamawh a ni a, mimal leh pawl zahawmna vawngtu pawimawh ber kan ti thei hial awm e. Chuvangin ni chu ni, ni lo chu ni lo ti thei zel tura YMA te kan inbuatsaih chhunzawm zel a pawimawh hle mai. Kut tling lova sum lak luhte, hlemhletna te hi Mizo nun nen a inhmei lova, heng lakah te hian kan insumin kan invawng tlat tur a ni. Kut tling lova sum tam tak neih hi ropuina leh zahawmna a ni lo, rinawmna leh dikna hian kan nun a tihlimin, zahawmna min neih tir zawk ani tih hriain, rinawmna hi i vawng zel ang u. Tunlaiah mi rinawm, mahni thawhchhuah bak neih duh lo kan la awm tlatte hi a ropui a, heng mite hian fak leh chawimawi an phu a, infak leh inchawimawi te hi kan uar deuh deuh a tul hlein ka hria. Thil bo chhar, media lama atanga a neitu zawn thawm kan hre thin te hi a ropui a, kan zonun zemawi ti par vultu leh tihlutu a ni. Rinawmna tel lo chuan khawsakho leh nunho hrim hrim pawh hi a nuam lova, chuvangin rinawmna hi vawng tlat turin kan insawm tak zet a ni.

4. **Taimakna leh Intodelh :**

Hahdam leh hahchawlhthe hi mi tute pawhin kan thlahlel theuh a, hahchawl leh hahdam tur erawh chuan 'Hah' hmasak phawt a ngai tih erawh kan hriat a ngai. Hah miah lova chawlh ve ringawt hi chu hahchawl ni lovin, awm mai mai an ni zawk. Midangte neih ban duak duak lova, intodelh turin tumruhna leh chhelna nen taima taka hna kan thawh a tul a ni. Mi thenkhat chu retheih chhuanlama chapo tak hi a awm theih a, rethei tlat khawpa thatchhia kan nih loh nan YMA member ten tan kan lak a ngai. Eiruk a in ropui tak sate kan ngaihsan loh rualin, thatchhiat avanga in leh lo din thei lo khawpa retheite an ngaihsan awm chuang lo.

Rethei tlak khawpa thatchhia kan nih loh nan YMA member ten tan kan lak a ngai a ni. Intodelhna hian inremchemna a keng tel tlat a, mahni thawhchhuah phu lova nun leh khawsak phei hi chu thil zahthlak leh tlawm thlak a ni. Mizo nun zemawi tak chu taihmak leh intodelh hi a ni.

5. Aia upa zah :

Mizo nuna mawi leh hlu tak chu aia upa zah hi a ni. He nun mawi tak hi kan la chhawm nung zel em tih hi kan inenfiahna ni fo se a duhawm hle mai. Pi pute nunah chuan aia upate tirh hi hnial ngai lovah ngaih a ni thin. Ruai thehnaah pawh upa ten an bar hma chuan naupang zawk ten an bar khalh ngai lo. A huhova thil tihnaah aia upa zawkte naupang zawk ten an duh sak in an zahthiam hle thin. Hnathawhna kawngah pawh a harsa leh hrehawm lai chuh te, ei leh in a midangte kentham te hi Mizo nun zemawi tak a ni. Bus chuannaah te upa zawk thutna ken chinte hi a Mizo em em a ni. Tunhma chuan val upa te zahna leh thuawihna a nasa hle. Mizawn inchuh changte hian Valupa ten "a tawh tawh e" an tih chuan tuman tihluh an tum ngai lo. Vawihna hian aia upa thu zawm nachang hre lo kan tam ta niin a lang. Kawt laia insual buai thelh pawh kan chak ta meuh lo chu a nih hi. Hetiang zela kan awm loh nan YMA lam atanga nasa leh zuala tan kan lak hi a ngai in ka hria. Kan rual u te chuan fehkawng a ke a an kalnaah upa zawk leh tar chak lote an hmuhin zah tak in an phurte an chhawk thin. Tun dinhmuna hian ke a kan kalin emaw motor a kan kalin emaw, aia upate zahna kan lantir ngai em tih hi kan inzawhna ni se, kan ti ngai lo a nih chuan tih thar atan a duhawm hlein ka hria. Aia upate zahthiam in, an thute awih in zawm fo rawh tih kan sawi thinte hi a tak in nunpui leh ta ila a va tha dawn em. Kan zonun zemawi tak aia upa zahna hi thangthar te nuna par vul tir zual zel tur hian tan kan lak a tul tak zet a ni.

6. Induhsak tawwna :

Kan pi pute nuna mawi leh duhawm tak chu induhsak tawwna hi a ni. Sem sem dam dam, ei bil thi thi tih tawngkam mawi tak hi a tak in an lo nun chhuah pui a, an thil neih te inhlan tawwnin, thlai thar an neih pawh inthartem thin an ni. Thenawmte bai insuahte hi an uar hle. Hei hian an nunah thenawm khawveng induhsak tawwna nasa tak an nei tih a ti lang Chiang hle awm e. Mahni chhungkua chauha ei bikte, neih bikte hi nuam an ti lova, a Mizo lo a ni tih an tilang Chiang hlein ka hria. Vawihna chuan keimah ka din chhuaha ka neih dawn phawt chuan, thenawm khawvengte chuan nei ve lo mahse pawh tih lohna a lian sawt hle niin a lang. Mi thenkhat ten an sawi thin angin, kan bang a inhnaih tual tual a, kan rilru erawh a inhlat tual tual an lo tih hi thil dik a ni thei mai a ngem. Mahni thenawmte pawh hre mang lote hi a awm theih hial ta em ni le. Kan pi pu ten induhsak tawn taka an nun an lo hman thin ang hian, vawihna pawh hian induhsak tawwna nun hi uar leh thei ta ila chuan kan ram hi a va nuam dawn em. Hemi kawngah hian YMA ten tan kan lak hi a tul hlein ka hria.

Tlang kawmna :

Zonun zemawi tam tak kan pi pu ten an lo hman thin chu famkim lo tak in kan han tarlang ta a, heng atangte hian thahnemngaihna thar kan neih a, tan kan lak a ngai hlein ka hria. Aia upa zahte, tlawmngaihnaate, rinawmna kawngah te hian a bik tak in tan la thar ta ila, kan ram chu tun ai hian a nawm ngei ka ring tlat a ni. Hla siamtuin "Harhna rawn thlen ang che, keimahah hian thawk tan rawh" a tih ang hian keimahniah bul tan ta ila, keimahni zing atang hian aia upa zah zir thar leh ila, tlawmngaihna leh rinawmnaate pawh zir thar leh ila a duhawm hle mai. Central YMA, Sub-Hqrs. YMA, Group YMA leh Branch YMA hrulaitute ngei pawh hian keimahni chhungah ngei hian zonun zemawi kan sawi tlemte atang hian in en let ila, kan lo tih ngai tawh lem lohte a awm a nih pawhin, tih thar leh ni thei se ka duh tak zet a ni. Keimahni ngeiin bul kan tan phawt chuan hma kan sawn ngei ka ring tlat a ni. Mizote hi zirtir nuam leh thuawih thei tak kan niin ka hria. Chuvang in hrulaitu ten bul kan tan phawt chuan member ten min zui ngei ang. Tumkhat meeting-a kan kalnaah Sawrkar Department-te tan lak ngaih thu leh dik taka tih a tul thute kan sawihonaah Officer pakhat tawngka vawih in thlenga ka beng a la ri nawn fo chu "YMA te pawh hi in inen a ngai ve tho, in dik vek bik lo a nia" tih a sawi hi a ni. Kan thiltha tih tam tak karah thil pahnih khat kan tihsual hian kan pawl a ti hmamawh thei tih hi i hre reng ang u. YMA tih chu a dik a ni, mitinin an tih theih nan dik chu dik, dik lo chu dik lo ni mai se, thahnemngaih luat leh veng hmingthat leh mawi kan duh luat vanga YMA Tournament-a mahni veng dik tak ni lo kan la telh thinte pawh hi Zonun zemawi chu a ang lo deuh in ka hria. Kan chhungkhat lainate kan duhsak luat a, thil dik hlel deuh tih sak mai kan hreh lohnate pawh hi pah bo ngam ila a duhawm khawp mai. Zonun mawi hloh thak khawpa Polictics tuinu a kan inchiah thinte pawh hi YMA tan chuan a tul ber loin ka hria. Mi pamham leh duhamte kawng dika hrulaitu tur ber ten, kan tih loh tur niawm tak kan tih thin hian kan zonun zemawi a ti chhe thin a ni. Chuvang in kan zonun zemawi hi mawi taka a lo parvul zel theih nan, hawh u ka YMA pui duh tak te u, YMA tak in kan puanven i sawi chhing ang u hmiang.

YMA vul zel rawh se.